

Referat Dansk Tegnsprogråd 10.11.2021 kl.10.00-12.00

Sted: Scandic Roskilde Park

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden (AB)
2. Godkendelse og opfølgning af referat fra sidste møde den 11. maj 2021 (AB)
3. Asgers fratrædelse (AB)
4. Bemanding i Afdeling for Dansk Tegnsprog (THA)
5. Regnskab for 2021 (THA)
6. Aktivitetsplan (JBN)
7. Dialogseminar med samarbejdspartnere (JBN og AB)
8. Wign (JBN)
9. Orientering om mødet i samarbejdsudvalget vedr. Ordbog over Dansk Tegnsprog (AB)
10. Forlængelse af digitaliseringsprojektet (JBN)
11. Videnoversigt over døve/hørehæmmede børns adgang til tegnsprog i Norden (JBN)
12. Afdelingens undersøgelse af offentlige myndigheders informationsformidling til tegnsprogtalere (JBN)
13. Meddelelser
14. Næste møde
15. Eventuelt

Deltagere: Asger Bergmann (formand), Jette Hedegaard Kristoffersen (næstformand), Lars Ahlburg (rådsmedlem), Julie Bakken Jepsen (rådsmedlem), Thomas Hestbæk Andersen (direktør for Dansk Sprognævn), Janne Boye Niemelä (medarbejder ved Afdeling for Dansk Tegnsprog) og Anna Sofie Hartling (medarbejder ved Afdeling for Dansk Tegnsprog).

Afbud: Anette Thiesen (rådsmedlem)

1. Godkendelse af dagsorden (AB)

Ifølge forretningsordenen for Dansk Tegnsprogråd skal dagsordenen godkendes af rådet. Siger rådet ok til den?

Kommentarer:

- Godkendt.

2. Godkendelse og opfølgning af referat fra sidste møde den 11. maj 2021 (AB)

Referatet blev udsendt på mail d. 10. juni 2021, og der var ingen kommentarer. Det er lagt på <https://dsn.dk/tegnprog/organisation/referater-fra-moderne-i-dansk-tegnsprogsraad>. Hvis man har spørgsmål til opfølgning, kan man komme med dem under dette punkt.

Bilag 1

- Referat fra sidste rådsmøde.

Indstilling: Kan rådet godkende referatet?

Kommentarer:

- Godkendt (dog JHK: Der mangler et *ikke* i sætningen ”JBN fortalte at ADT har nået det endnu.” under punkt 1).

3. Asgers fratrædelse (AB)

Sagsfremstilling: AB ønsker at fratræde rådet både som formand og rådsmedlem pr. 31. december 2021 af personlige årsager. Det betyder så at Dansk Sprognævn/Kulturministeriet skal indstille et nyt medlem. Kulturministeriet kan derefter beskikke det indstillede medlem med virkning fra 1. januar 2022. Beskikkelsen varer dog kun frem til udgangen af 2022, hvorefter der skal vælges/genvælges rådsmedlemmer for den nye periode fra 1. januar 2023 til 31. december 2026.

Eftersom AB er rådets formand, skal rådet vælge en ny formand på et første møde i januar. Derefter skal Kulturministeriet beskikke den indstillede formand.

Endvidere sidder AB i Ordbog over Dansk Tegnsprogs styregruppe og i ordbogens samarbejdsgruppe bestående af Danske Døves Landsforbund, Københavns Professionshøjskole og Dansk Tegnsprogråd. Derfor skal vi udpege nye repræsentanter til begge arbejdsgrupper i stedet for AB.

Indstilling: Rådet bedes overveje hvem det nye rådsmedlem kan være, og hvem der kan være repræsentant i ordbogens to arbejdsgrupper.

Kommentarer:

- THA: De fire faser i proceduren er: 1) Vi skal indstille et nyt medlem, 2) ministeriet skal beskikke medlemmet af rådet fra første januar 2022, 3) så skal rådet internt pege på en formand og 4) endelig skal ministeriet beskikke formanden.
- JHK: Formelt skal rådet faktisk ikke pege på en formand, men det er en god idé at gøre det.

- Det blev drøftet hvem det nye medlem kunne være, og JBN fortalte at hun og THA og har overvejet Bo Hårdell, som er selvstændig tolk, og som kender til rådet da han har siddet i rådet før, Louise Myrup fra tegnsprogstolkeuddannelsen på KP og døvepræsterne Marie-Louise Bork Winther eller Lise Lotte Kjær.
- Der blev ikke udpeget to faste repræsentanter i styregruppen og arbejdsgruppen, men det blev besluttet at JHK deltager i næste møde i den ene arbejdsgruppe (Ordbog over Dansk Tegnsprogs samarbejdsgruppe) som er i januar, og at der på næste rådsmøde tages stilling til hvem der fast skal repræsentere rådet i de to grupper.

4. Bemanding i Afdeling for Dansk Tegnsprog (THA)

Sagsfremstilling: Anna stopper i afdelingen pr. 31. december 2021, og Dansk Sprognævn har opslået en 14,8-timers formidlerstilling som videnskabelig medarbejder til afdelingen. Vi har jobsamtaler den 11. november og håber på at kunne ansætte en medarbejder pr. 1. januar 2022. Afdelingens studentermedhjælp Joachim Borup har meddelt at han ikke ønsker at fortsætte i Bogense. Derfor ændres Annas 7,4-timers stilling til en ny 14,8-timers stilling, og der ansættes ingen ny studentermedhjælp (se dog punkt 9). THA har i øvrigt meddelt at afdelingen kan bruge nævnets øvrige studentermedhjælpere.

Indstilling: Rådet bedes tage det til efterretning.

Kommentarer:

- THA: Vi har foretaget en omorganisering af arbejdskraften. ASH stopper som medarbejder ved ADT – ikke fordi ASH gerne vil ud af ADT, men fordi ASH er i en kvalifikationsstilling og derfor skal have mere tid til forskningen, og fordi hun er i retskrivningsordbogsredaktionen som får en del arbejde med den nye udgave af ordbogen som skal udkomme i 2024. ADT får fremover 1,2 årsværk bestående af JBN med en 80 %-stilling og en ny medarbejder med 40 %-stilling. Joachim flytter ikke med til Bogense, og lige præcis hvad angår studentermedhjælperen til ADT, vil det blive svært at finde kvalificeret arbejdskraft. Men ADT har haft overskud i budgettet de seneste år, og det vi sparer på studentermedhjælper timerne, gør at vi kan opnormere til 1,2 årsværk. Opnormeringen kommer til at koste ca. 65.000 ekstra om året. I øvrigt kan ADT bruge studentermedhjælperne fra det øvrige Sprognævn. Vi afholder jobsamtaler i morgen (11/11). Vi har fået en række ansøgninger fra nogle virkelig velkvalificerede personer.
- JHK: Det har sikkert hjulpet at stillingen nu er på to dage, og jeg synes at det er en rigtig god disposition.

5. Regnskab for 2021 (THA)

Sagsfremstilling: THA præsenterer afdelingens økonomiske status. Af regnskabet fremgår det bl.a. at der er et forventet overskud på ca. 98.000 kr.

Dansk Tegnsprogråd

JBN/ASH 29. november 2021

Bilag 2

- Regnskabet pr. 31. oktober 2021.

Indstilling: Rådet orienteres herom.

Kommentarer:

- THA: ADT har et forventet overskud i år på 98.146 DKK. Overskuddet er i høj grad en følge af coronasituationen; der har været et markant lavere forbrug på rejser og befordring. Der er ikke taget højde for hvor meget flytningen til Bogense kommer til at koste. Vi har forsøgt at fremrykke visse indkøb (relateret til flytningen) til dette års regnskab. Vi skal selvfølgelig tilstræbe at bruge bevillingen op. Lønsummen bliver som sagt højere næste år (ca. 65.000 kroner højere).
- Ingen kommentarer fra rådet.

6. Aktivitetsplan (JBN)

Sagsfremstilling: Vi gennemgår vores arbejde i løbet af 2021 i forhold til aktivitetsplanen.

Bilag 3

- Aktivitetsplan pr. 31. oktober 2021.

Indstilling: Rådet orienteres herom.

Kommentarer:

- JBN: Vi fremlægger aktivitetsplanen for jer så I kan følge med i hvad vi laver. Meget er blevet gennemført efter planen, noget er blevet udsat, især pga. corona.
- Kåringen af årets tegn blev drøftet, og der var opbakning til at prøve den nye løsning af (med kåring på tegnsprogsdagen 13. maj) og siden evaluere på om det fungerer. Arrangementet på tegnsprogsdagen kan stadig være et samarbejde mellem ADT og DDL som det plejer.
- Mulig konferencedeltagelse til næste år blev drøftet. Konferencerne *Theoretical Issues in Sign Language Research 14* i Japan og *Language Resources and Evaluation Conference* i Frankrig blev nævnt.

7. Dialogseminar med samarbejdspartnere (JBN og AB)

Sagsfremstilling: Dialogseminaret gennemføres efter rådsmødet den 10. november kl. 13-17. Der er pt. kommet 19 tilmeldinger + rådet + afdelingen + direktøren, i alt 26 deltagere. Det vil på seminaret blive drøftet hvilke retningslinjer og principper der bør være gældende for arbejdet med at følge og

dokumentere dansk tegnsprog (jf. også *Notat om samspil mellem Afdeling for Dansk Tegnsprog og Dansk Tegnsprogråd*). Fra rådet kommer AB med et oplæg om status på arbejdet i Dansk Tegnsprogråd, og JHK med et oplæg om hvordan vi bedst sikrer at dansk tegnsprog følges og dokumenteres, og hvordan vi bedst oplyser om dansk tegnsprog? Fra afdelingen kommer JBN med et oplæg om status på oplysningsarbejdet i Afdeling for Dansk Tegnsprog.

Indstilling: Rådet bedes tage det til efterretning, og evt. komme med spørgsmål.

Kommentarer:

- JBN: Vi har fået fem afbud til dialogseminaret, så vi bliver 26 inklusive rådet. Først byder THA velkommen og starter en præsentationsrunde, så kommer AB med sit oplæg og giver derefter ordet til mig. Så er der pause, og så holder JHK oplæg efter pausen. Derpå er der gruppediskussioner i en time. Spørgsmålene er printet, og der er plads på udskriverne til at de kan skrive noter derpå. Hver gruppe fremlægger hvad de har diskuteret; først hører vi alle gruppers fremlæggelse af spørgsmål 1, så alle gruppers fremlæggelse af spørgsmål 2, og så af spørgsmål 3. ASH skriver referat af fremlæggelserne.

8. Wign (JBN)

Sagsfremstilling: Ejerne bag Wign.dk, Troels Madsen og Kenneth Andersen, har besluttet at stoppe driften af Wign.dk som platform. Som de skrev til os, har det ikke været deres ønske at lukke den ned; de mener at en stor del af tegnsprogtalerne i Danmark har haft glæde af at kunne poste og søge efter tegn og af at kunne dele tegn med andre på Wign.dk. Ejernes filosofi har altid været at platformen skulle være en gratis service til alle tegnsprogtalere, sådan at alle kunne være med til at dele og udbrede kendskabet til nye tegn. Ejerne har derfor arbejdet på at finde måder at dække udgifterne til driften på. Imidlertid er de stødt på udfordringer som gør at de ser sig nødsagede til at lukke siden ned. De to største udfordringer er: 1) at firmaet ifølge loven om afskaffelse af IVS ikke kan omregistreres til ApS hvis der ikke er formue nok i selskabskapitalen, 2) at ejerne ikke har haft succes med anskaffelse af midler til driften efter at de registrerede Wign som en virksomhed. Ifølge dem er det nemlig lettere at anskaffe midler som privatperson end som virksomhed.

Den total driftsomkostning er ca. 7.700 kr. om året (inkl. domæner, webhoteller, *camera tag* m.m.).

Indstilling: Rådet bedes overveje om der vil kunne findes en måde at bibeholde Wign.dk på, idet vi noterer os at ADT/DSN som offentlig institution selvfølgelig ikke kan drifte en privat virksomhed.

Kommentarer:

- Det blev drøftet at det er vigtigt at Troels og Kenneths arbejde med Wign ikke går til spilde, men desværre kan ADT ikke uden videre overtage tegnsamlingen. Pga. GDPR-reglerne ville vi skulle indhente tilladelser fra alle de mennesker der er på videoerne. Desuden lever videoerne måske

ikke op til webtilgængelighedsloven. JBN sagde at hun har talt med ordbogen om det, og de prøver at lægge tegnene ind i deres tegnbank.

9. Orientering om mødet i samarbejdsudvalget vedr. Ordbog over Dansk Tegnsprog (AB)

Sagsfremstilling: AB vil orientere om sidste mødes forløb og om brevet som Danske Døves Landsforbund, Københavns Professionshøjskole og Dansk Tegnsprogråd i fællesskab vil sende til Kulturministeriet, Social- og Ældreministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet efter kommunalvalget. Af brevet fremgår det at de tre partnere ønsker en varig løsning med tilskud til ordbogens arbejde.

Bilag 4 + 5

- Referat fra sidste møde i samarbejdsudvalget.
- Udkast til brev til de tre ministerier

Indstilling: Rådet orienteres herom.

Kommentarer:

- AB: Vi har fået 1,2 millioner DKK om året i en firårig periode. Af de 1,2 millioner kommer 400.000 DKK fra KP. Nu er vi halvvejs i den firårige periode, og DDL og jeg begynder at være lidt bekymrede for hvordan det skal løses fremover. KP tager det meget roligt og siger ligeud at det ikke er sikkert at de kan give de 400.000 DKK fremover.
- JBN: Søger KP nogen fonde?
- LA: Nej, det mener jeg ikke.
- JHK: Nej, jeg har læst i et referat at det gør de ikke. Ordbogen (under tegnsprogstolkeuddannelsen) får kun 8 % af midlerne fra KP's forsknings- og udviklingsprogram, men burde have en syvendedel. Det er i det mindste godt at de allerede to år inde i den firårige periode er i gang med at se på sagen.

10. Forlængelse af digitaliseringsprojektet (JBN)

Sagsfremstilling: Vi har haft digitaliseringsprojektet siden 2017, og der er stadig meget tilbage hvad opklipning og registrering angår, så projektet forventes ikke afsluttet i år. Indtil nu er alle digitaliserede bånd blevet opklippet i 3.048 klip. 405 bånd er allerede blevet registreret og lagret i databasen, heraf 2.122 videofiler, og der er ca. 800 digitaliserede bånd i alt. Sprognævnet har for længe siden fået en mindre tillægsbevilling fra Kulturministeriet til digitalisering af Nævnets kulturarv, og en del af denne bevilling er blevet brugt på ADT's digitaliseringsprojekt siden 2019. Nævnet har stadig midler til næste år, så vi kan ansætte en studentermedhjælp efter Joachim Borup.

Indstilling: Rådet orienteres herom.

Kommentarer:

- AB: Det er da virkelig imponerende mange videoklip.
- JBN: Der er dog mange dubletter, så det er først til allersidst vi kan sige hvad det endelige tal er. THA og jeg har talt om at vi måske kan ansætte én til at klippe det færdigt.
- JHK: Det er jo ikke et projekt der har en deadline, så det er fint at det bare fortsætter i det tempo der er mandskab og penge til.
- JBJ: Hvad er et klip i denne sammenhæng?
- JBN: Der klippes for hver enkeltstående fortælling. Vi arvede ca. 2.000 bånd hvoraf 800 havde reelt tegnsprog i. De resterende 1.200 smed vi væk.
- JBJ: Jeg har også klip fra mit projekt som jeg gerne vil give til afdelingen. Vi skal bare lige have det formelle helt på plads og finde ud af hvordan jeg overdrager det.

11. Videnoversigt over døve/hørehæmmede børns adgang til tegnsprog i Norden (JBN)

Sagsfremstilling: Det nordiske tegnsprogsnetværk arrangerer et virtuelt seminar den 1. december kl. 14 - 16 i forbindelse med lancering af videnoversigten over døve/hørehæmmede børn og unges adgang til tegnsprog. Rapportens forfattere er Patrick Kermit, Hilde Hauland, Johan Hjulstad og Ingjerd Legreid Ødemark fra OsloMet.

Kort om rapporten: Den viser at der de seneste 20 år (2000-2019) kun er kommet 28 publikationer i Norden om tegnsprog i forbindelse med børn og unge. Af disse publikationer argumenterer de fleste for tegnsprog generelt, men siger ingenting om adgangen til tegnsprog. Næstflest publikationer fokuserer på tegnsprog som ”godt for noget andet”, fx som et middel til lydsprogsindlæring, kognitiv udvikling, inkludering mv. Meget få af publikationerne ser tegnsprog og adgang til tegnsprog som et selvstændigt mål eller en selvstændig rettighed.

Rapporten må ikke videregives før 1. december. Derefter må den gerne distribueres. Der er endvidere skrevet en artikel på engelsk i forsøg på at få den optaget i *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*. Forhåbentlig går artiklen videre til fagfællebedømmelse. Artiklen må ikke videregives før der er givet grønt lys fra Hilde Hauland/OsloMet.

Bilag 6 + 7

- Rapport.
- Artikel til *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*.

Indstilling: Rådet bedes tage det til efterretning.

Kommentarer:

- JBN: Det bliver et virtuelt seminar 1. december kl. 14-15:30. Først fremlægger Hilde Haualand, og så er der paneldebat med fem panelister. Fra Danmark deltager en forældrerepræsentant som har oplevet mange forhindringer mht. at få tegnsprog.
- JBN: I må meget gerne sende tilmeldingslink til folk der kunne være interesserede, gerne til fx beslutningstagere, myndigheds personer og politikere.

12. Afdelingens undersøgelse af offentlige myndigheders informationsformidling til tegnsprogtalere (JBN)

Sagsfremstilling: Afdelingens undersøgelse af offentlige myndigheders informationsformidling til tegnsprogtalere er ved nå sin afslutning. Den skal publiceres på dsn.dk i løbet af november måned.

Kort om undersøgelsen: Afdeling for Dansk tegnsprog har lavet en undersøgelse af dels hvilket udbytte døve tegnsprogtalere får af de to webbaserede funktioner som hjemmesider kan tage i brug ved formidling af information til tegnsprogtalere, og dels hvilke træk og funktionaliteter døve tegnsprogtalere fremhæver som vigtige ved informationsøgning på offentlige hjemmesider. Den ene af de to funktioner hedder *Adgang med tegn* og findes bl.a. på www.borger.dk. Denne funktion består af et digitalt værktøj der tillader brugeren af hjemmesiden at få vist en oversættelse af et dansk ord til dansk tegnsprog. Den anden funktion findes bl.a. på www.skat.dk og er teknisk set ikke en funktion, men den indeholder videoer hvor en döv speaker forklarer på dansk tegnsprog om forskellige skatterelaterede emner. I forhold til funktionen på skat.dk udtrykte informanterne en overvejende positiv holdning til at få formidlet stof på dansk tegnsprog. Det var dog samtidig en udbredt holdning at funktionen, som den ser ud nu, ikke i alle henseender fungerer hensigtsmæssigt, og at den bør optimeres. Informanterne oplevede bl.a. at videoerne står for meget alene og mangler akkompagnerende tekst, og at de var for lange og stillede for store krav til modtagernes hukommelse. Derudover blev der sat spørgsmålstegn ved den bagvedliggende oversættelsesstrategi, og det blev diskuteret om videoerne læner sig for meget op ad den skrevne kildetekst. I forhold til funktionen *Adgang med tegn* på Borger.dk var informanterne positive overfor selve idéen bag. Mange mente dog at den i praksis var problematisk. Der var bred enighed om at oversættelse af enkelte ord fremfor større meningshelheder er problematisk. Informanterne var ligeledes meget enige om at den visuelle udformning af funktionen *Adgang med tegn* forstyrrer tekstens læsbarhed. Informanterne pegede på flere tilfælde af tegnfejl og/eller uhensigtsmæssige oversættelser, og ligesom med funktionen på SKAT.dk stillede informanterne sig skeptiske over for den overordnede oversættelsesstrategi bag funktionen. Ved sammenligning af de to funktioner sås en overvejende præference for funktionen på SKAT.dk. Hovedårsagen til dette var at informanterne generelt foretrak at få indholdet serveret gennem sammenhængende meningshelheder på korrekt tegnsprog. Det var dog også en gennemgående holdning at ingen af funktionerne fungerede perfekt, og at begge funktioner ville have gavn at blive revideret med en mere skarpt defineret målgruppe og en klarere strategi for hvordan funktionen skal servicere denne gruppe. Derudover var der også konsensus om at ønskescenariet ville være en funktion der blandede principper fra begge de nuværende funktioner og gav brugeren en større frihed til selv at vælge – eller fravælge – funktionaliteterne.

Indstilling: Rådet kan tage det til efterretning.

Kommentarer:

- JBN: Rapporten har været længe undervejs, men nu er den færdig. Vi mangler bare at gøre den webtilgængelig. Den bliver lagt ud næste uge.

13. Meddelelser

- Afdelingen orienterer om status på flytningen til Bogense. Svartjenesten holdes lukket fra 1. januar til 31. marts 2022.
 - JHK: Det er lang tid, synes jeg. Det ville være bedre at udskyde andre ting end den daglige kontakt med folk; den er vigtig, synes jeg.
 - JBN: Vi overvejer om vi kan holde lukket i lidt kortere tid.
- Afdelingen orienterer om arrangementet den 14. december kl. 16 – 18 hvor Lindsay Ferrara fra Norge/Australien kommer og holder et foredrag på KP om sine forskningsprojekter. Alle fra rådet er velkomne.
- Afdelingen har et ønske om at søge om midler til et etymologiprojekt som går ud på at undersøge om dansk tegnsprog er beslægtet med fransk tegnsprog som det er påstået i mange år. Det er planen inden længe at invitere Elisabeth Engberg-Pedersen til en snak om projektet, idet hun også har arbejdet lidt med sammenligning af tegn fra begge sprog. Afdelingen har villet ventet med at igangsætte arbejdet med at søge om midler til efter dialogseminaret med samarbejdspartnere, idet vi efter seminaret vil have en bedre fornemmelse af hvad folk ønsker af rådet og afdelingen.
- EK-U under Nordisk Ministerråd har godkendt at det nuværende mandat for det nordiske tegnsprogsnetværk (NTN) forlænges med et år til udgangen af 2022, og EK-U har endvidere godkendt at NTN's ubrugte midler fra i år og 2020 kan videreføres til 2022.
- Afdelingen har indsamlet tegn for Aalborg Materialecenter i to omgange i år (jf. aftale med rådet).
- Det nordiske ungdomsprojekt ”Tegntube” som Dansk Sprognævn/afdelingen var hovedansvarlig for, er afsluttet pr. 31. august 2021, men hjemmesiden mangler stadig nogle ting og skal finpudses, hvorfor NTN ønsker at forlænge kontrakten med Mette Bertelsen i nogle måneder. Det sker nok først efter nytår. Hjemmesiden kan ses her: www.tegntube.com.
- Afdelingen overvejer arrangementet om Årets Tegn også skal afholdes i år.

14. Næste møde

Vi finder datoen for næste rådsmøde (i 2022) via en doodle som snart vil blive sendt ud.

15. Eventuelt

Ingen punkter.